

Висновки. Отже, Україні надзвичайно потрібна подальша виважена послідовна державна політика, спрямована на втілення проектів сталого розвитку сільських територій. І цього можна досягти лише шляхом злагодженої наполегливої роботи органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування всіх рівнів.

Література:

1. Інвестиції в основний капітал у галузі соціальної інфраструктури села / Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту : <http://www.minagro.kiev.ua>.

2. Микола Присяжнюк доручив невідкладно розробити Концепції розвитку сільських територій / Головні новини аграрного бізнесу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту : <http://agronews.in.ua>.

3. Обговорення Програми соціального розвитку сільських населених пунктів Полтавської області на 2011 рік / Офіційний сайт Полтавської обласної державної адміністрації [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту : <http://www.adm-pl.gov.ua>.

4. Управління комплексним розвитком агропромислового виробництва і сільських територій / [Саблук П. Т., Кропивко М. Ф., Булавка О. Г. та ін.]; за ред. П. Т. Саблука, М. Ф. Кропивка. – К. : ННЦ ІАЕ, 2011. – 482 с.

УДК 338.439.5:338.49:551.4.012

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ІНФРАСТРУКТУРИ АГРАРНО-ПРОДОВОЛЬЧОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Сегеда С.А., к.е.н., доцент

Вінницький національний аграрний університет

У статті розкрито сутність системного, динамічного, функціонального і структурного методологічних підходів дослідження інфраструктури аграрно-продовольчого ринку.

The article reveals the essence of the system, dynamic, functional and structural methodological approaches research infrastructure of agro-food market.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку аграрно-продовольчого ринку України суттєво зростає роль інфраструктури. Вона займає особливе місце, що обумовлено структурою всього відтворювального процесу, використанням значної частини капітальних вкладень і трудових ресурсів, подальшим поглибленням суспільного поділу праці, посиленням економічної інтеграції, забезпеченням функціонування ринків та галузей виробництва, створенням необхідних умов для функціонування ринкових відносин в країні. Особливого інтересу набувають питання дослідження формування вітчизняного аграрно-продовольчого ринку та його інфраструктури.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Авторська концепція методології дослідження інфраструктури аграрно-продовольчого ринку ґрунтується на загальних питаннях організації і управління економікою, досліджень в галузі розвитку сільського господарства, аграрно-продовольчого ринку та окремих видів інфраструктури в інших галузях економіки. Вивченню інфраструктури аграрного сектора присвячено праці таких вчених, як: П.І. Гайдучького, С.М.

Кваші, Ю.С. Коваленка, М.Ю. Коденської, І.І. Проданової, Г.О. Пчелянської, П.Т. Саблука, О.М. Супруна, О.Г. Шпикуляка, О.М. Шпичака та ін. Загальний вплив на авторське бачення справили праці зарубіжних вчених, які займалися дослідженням інфраструктури: Л.А. Ібрагімов, О.В. Іншаков, О.Г.Русскова, Р. Йохимсен, Х.Зінгер, А. Картер, К. Кларк, П. Розенштейн-Родан, П. Самуельсон, С.А.Хейман, А. Янгсон та інші. Проте окремі питання формування і розвитку інфраструктури залишаються недостатньо дослідженими.

Метою статті є визначення методологічних аспектів дослідження інфраструктури аграрно-продовольчого ринку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Формування ефективної і діючої інфраструктури аграрно-продовольчого ринку на мікро-, мезо- та макрорівнях вимагає оцінки його діючої інфраструктури. Об'єктом дослідження інфраструктурного забезпечення аграрно-продовольчого ринку є складна система економічних відносин купівлі-продажу товарів, в межах якої формується попит, пропозиція і ціна на них [1], а також господарюючі суб'єкти – виробники сільськогосподарської продукції, інститути, що забезпечують процес руху аграрно-продовольчої продукції на ринку (об'єктів інфраструктури), споживачів [4].

В науці є значна кількість методологічних підходів, з яких заслуговують на увагу системний, динамічний, функціональний і структурний підходи.

Сутність системного підходу при дослідженні інфраструктурного забезпечення аграрно-продовольчого ринку полягає в тому, що аналіз аграрно-продовольчого ринку відбувається з точки зору його цілісності. Простежуються чисельні типи зв'язків, як всередині нього, так і в його взаємозв'язку з навколишнім середовищем. Фактично, системний підхід при дослідженні інфраструктурного забезпечення аграрно-продовольчого ринку має ґрунтуватися на аналізі кожного елементу аграрно-продовольчого ринку, а також на аналізі механізмів взаємозв'язку між всіма елементами, з врахуванням інтересів всіх господарюючих суб'єктів.

Таким чином, вивчення певного об'єкту здійснюється з позиції взаємодії суб'єктів господарської діяльності (підприємств аграрного сектора економіки, переробки, об'єктів інфраструктури, споживачів), а також взаємодії аграрно-продовольчого ринку із зовнішнім середовищем.

У процесі аналізу на основі системного підходу система виділяється з середовища, визначаються склад і структура системи, її функції, властивості, системоутворюючі фактори, взаємозв'язки із середовищем, а потім, в процесі синтезу, будується модель реальної системи. Інфраструктура аграрно-продовольчого ринку є його підсистемою, а тому першочергово необхідно вивчити структуру цього ринку. Для цього варто враховувати наступні ознаки:

- аграрно-продовольчий ринок країни є системою взаємозв'язків господарюючих суб'єктів, а також органи управління і контролю різних рівнів, які створюють “правила гри” для виробників і споживачів продукції, а також для суб'єктів, що обслуговують сферу обігу аграрно-продовольчої продукції;

- взаємодія між господарюючими суб'єктами на продовольчому ринку здійснюється в сфері обігу аграрно-продовольчих товарів;

- аграрно-продовольчий ринок як організаційно-економічна підсистема економіки володіє внутрішніми взаємозв'язками і взаємозалежностями між її складовими елементами і знаходиться в безпосередній взаємодії з іншими підсистемами економіки, з прямими і оберненими зв'язками, які здатні змінюватись у часі і просторі.

Процес розвитку ринку має динамічний характер. Відповідно, дослідження продовольчого ринку і його інфраструктурного забезпечення необхідно розглядати в умовах постійного розвитку. Ця обставина знаходиться в основі динамічного підходу. При цьому до уваги потрібно брати попередньо сформовані тенденції і нові економічні і політичні умови. Наприклад, в доринковий період було закладено досить міцну базу інфраструктури аграрно-продовольчого ринку, що базувалась на державній власності об'єктів інфраструктури і стабільності структури управління у сфері обігу аграрної продукції. У цей же період сформувався матеріально-технічний потенціал оптової та роздрібної торгівлі, заготівельної і торгівельної діяльності, який слугував основою для формування сучасної інфраструктури аграрно-продовольчого ринку. Проте, в умовах сьогодення, коли господарюючі суб'єкти функціонують в нових економічних умовах, сучасна інфраструктура аграрно-продовольчого ринку не може бути ефективною зі старою матеріально-технічною базою. В нових умовах необхідне оснащення об'єктів інфраструктури сучасною технікою і технологіями для оптимізації процесу обігу аграрно-продовольчої продукції на ринку [2].

При дослідженні аграрно-продовольчого ринку і його інфраструктурного забезпечення на основі динамічного підходу необхідно детально проаналізувати досвід організації інфраструктури за попередній період, в теперішній час і визначити шляхи її удосконалення на перспективу, у відповідності з вимогами ринку [3].

Між елементами інфраструктури аграрно-продовольчого ринку існують взаємозв'язки, оскільки функції окремих елементів інфраструктури аграрно-продовольчого ринку виконується не тільки для виробників продукції і її споживачів, але і для самих об'єктів інфраструктури. Кожен елемент інфраструктури аграрно-продовольчого ринку виконує певні функції, які в результаті створюють виробникам необхідні умови для збуту виробленої продукції і надають необхідну інформацію про ситуацію, що склалась на продовольчому ринку як всередині країни так і за її межами.

Сутність функціонального підходу до дослідження інфраструктури аграрно-продовольчого ринку базується на вивченні функцій системи, які є властивостями системи, що призводять до досягнення мети. Особливість функціонального підходу полягає в тому, що досліджуються відносини системи як цілого з об'єктами, що знаходяться поза нею. Іншими словами, досліджується взаємозв'язок системи з навколишнім середовищем. При цьому при вивченні функцій системи відбувається абстрагування від її внутрішнього змісту, від її структури. Проте, це не означає, що використання функціонального підходу до дослідження системи виключає розгляд її внутрішнього змісту, внутрішніх зв'язків. В той же час, для більш глибокого пізнання системи розгляд її внутрішнього змісту і внутрішніх зв'язків є необхідною умовою. З

будь-яких обставин принципи функціонального підходу зберігаються, тобто досліджується взаємодія системи із зовнішнім середовищем.

При дослідженні інфраструктурного забезпечення продовольчого ринку може використовуватись структурний підхід. Сутність цього підходу полягає в розчленуванні предмету дослідження на окремі частини, їх детальному аналізі, в процесі якого виявляються взаємозв'язки між елементами, характер взаємовідносин між ними, а потім, в процесі синтезу, узагальнення отриманих знань. Стосовно до інфраструктури аграрно-продовольчого ринку структурний аналіз дозволить більш глибоко вивчити кожен елемент інфраструктури, виявити недоліки в організації їх роботи, що впливають на підсумок роботи інфраструктури загалом, з метою розробки заходів з її вдосконалення в подальшому.

Висновки. Ринкові умови господарювання потребують створення сучасної та гнучкої інфраструктури аграрно-продовольчого ринку, що здатна адаптуватись до мінливих умов в залежності від потреб виробників і споживачів аграрно-продовольчої продукції. Дослідження інфраструктури аграрно-продовольчого ринку має ґрунтуватись на певних методологічних підходах, серед яких значущими є системний, динамічний, функціональний та структурний.

Література:

1. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т 3. / Редкол.: ...С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2002. – С. 236-247.
2. Ибрагимов Л.А. Инфраструктура товарного рынка. / Л.А. Ибрагимов. – М.: Издательство “ПРИОР”, 2001. – С. 11-35.
3. Русскова Е.Г. Методология системного исследования инфраструктуры рыночной экономики: автореф. дис. ... д-ра экон. наук. / Е.Г. Русскова. – Волгоград, 2006. – 51 с.
4. Шпикуляк О.Г. Інституції у розвитку та регулюванні аграрного ринку: монографія / Шпикуляк О.Г. – К.: ННЦ ІАЕ, 2010. – С. 181-183.

УДК 631.15:631.1.027:65.012.12:001.8

УПРАВЛІНСЬКІ ТА МАРКЕТИНГОВІ АСПЕКТИ АВС-АНАЛІЗУ

Сердюк О. І., к.е.н., доцент, Паламарчук Г. А., к.с.-г.н., доцент,

Мирна О. В., к.е.н.

Полтавська державна аграрна академія

У статті проаналізовано можливості застосування АВС-аналізу в дослідженнях управлінської та маркетингової діяльності. Проілюстровано технологію даного методу при прийнятті господарських рішень щодо вибору видів реалізованої рослинницької продукції за критерієм ефективності використання земельних ресурсів.

The paper analyzes the applicability of ABC analysis in research management and marketing activities. Technology illustrated this method in making economic decisions on selection of types of crop production on the criterion of efficiency of land resources.

Постановка проблеми. АВС-аналіз – один з найдоступніших методів групування клієнтів, видів продукції, запланованих справ за ступенем важливості. В першу чергу, він буде корисним для тих підприємств, де існують складності з обробкою даних спеціалізованим програмним забезпеченням.